

Handleiding

Leerkrachten

Inhoud

Handleiding DOE	3	Tijdens de afname	9
Hoe ziet de DOE eruit	3	Begeleiden van de afname	9
Versies van de DOE	4	Inloggen voor leerlingen	11
Kennismakingstoets	5	De afname door de leerling	12
Vorbereiden van de afname	6	Geheimhouding, incidenten en onregelmatigheden	13
Klaarzetten van de afname in Mijn DOE	7	Geheimhouding	13
Inloggen in Mijn DOE	7	Incidenten en onregelmatigheden	13
Leerkrachten toevoegen in Mijn DOE	7	Rapportages	14
Leerlingen toevoegen in Mijn DOE	7	Leerlingrapport	14
Bepalen welke leerling welke versie gaat maken	8	Uitgebreid leerlingrapport	15
Startwoord en startcode printen	8	Groepsrapport	15
		Schoolrapport	16
		Bijlage - Eisen aan ICT-omgeving	17
		DOE-klantenservice	18

Handleiding DOE

In deze handleiding geven we je alle informatie die je nodig hebt voor een soepele afname van de DOE.

Hoe ziet de DOE eruit

DOE toetst de onderdelen Lezen, Taalverzorging en Rekenen. De DOE is een digitale toets die je zowel adaptief als lineair kunt afnemen. Bij de adaptieve DOE krijgen leerlingen voor elk onderdeel vragen op hun eigen niveau. Bij de lineaire DOE krijgen alle leerlingen dezelfde vragen.

DOE toetst de onderdelen Lezen, Taalverzorging en Rekenen.

Elke leerling mag de toets in zijn eigen tempo maken. We adviseren om leerlingen voldoende tijd te geven om de toets te maken, per leerling te kijken welke afnameplanning passend is en om leerlingen gelijktijdig hetzelfde toetsdeel te laten maken. Een leerling mag binnen de afnameperiode de toets verspreid maken over alle dagen.

We raden je aan om vooraf te bepalen hoe je de toetsdelen en de pauzes tussen de toetsdelen wilt plannen over de afnamedagen. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het aantal toetsdelen, het aantal vragen en de verwachte gemiddelde afnameduur. De ene leerling zal langer nodig hebben om de vragen te maken dan de andere leerling.

Toetsdeel	Inhoud	Aantal vragen	Gemiddelde afnameduur
1	Lezen, Rekenen en Taalverzorging	35	40 minuten
2	Lezen, Rekenen en Taalverzorging	29	40 minuten
3	Lezen	19	20 minuten
4	Rekenen	18	30 minuten
5	Taalverzorging	22	10 minuten

Versies van DOE

De DOE is een toets voor alle leerlingen. Bij het ontwerp van de toets is hier rekening mee gehouden. Zo ziet de DOE eruit:

- ↗ lettergrootte, lettertype, stijl en regelafstand zijn optimaal;
- ↗ rustige en overzichtelijke opmaak;
- ↗ korte (maar niet te korte) en bondige teksten;
- ↗ korte en eenduidige instructies bij opgaven;
- ↗ eenvoudige afbeeldingen met zo min mogelijk tekst;
- ↗ variatie in opgavetypes;
- ↗ afbeeldingen die geschikt zijn voor de twee meest voorkomende types van kleurenblindheid: verminderd vermogen om rood (protanomalie) of groen te zien (deuteranomalie);
- ↗ woorden en/of getallen worden benadrukt door deze vet te drukken;
- ↗ voorlezen van opgaven.

Voor leerlingen met andere ondersteuningsbehoeften zijn aangepaste versies van de DOE beschikbaar. Als school kun je zelf bepalen welke versie het meest geschikt is voor iedere leerling.

1.1.1 Braille

Voor de brailletoets is een aparte handleiding beschikbaar. Scholen die braille hebben besteld, krijgen deze handleiding meegestuurd met de toetsmaterialen.

1.1.2 DOE DoS/TOS

De DOE DoS/TOS is beschikbaar voor dove en slechthorende leerlingen, voor leerlingen met een taalontwikkelstoornis en voor leerlingen die baat hebben bij extra duiding van contexten.

Deze toets lijkt sterk op de reguliere toets. Opgaven met geluidsfragment zijn vervangen door opgaven zonder geluidsfragment. Daarnaast zijn opgaven met contexten die ongeschikt zijn voor leerlingen met een auditieve beperking vervangen. Ook zijn er afbeeldingen toegevoegd ter ondersteuning van de context.

1.1.3 DOE aangepaste toets

Voor leerlingen die slechtziend zijn, leerlingen die een minder voorkomend type kleurenblindheid hebben en leerlingen met een motorische beperking is de aangepaste toets beschikbaar. Eventueel kan deze toets ook gemaakt worden door leerlingen die baat hebben bij zo min mogelijk prikkels.

Meer informatie over de toetsversies is te vinden op <https://www.doe.nl/over-doe/ondersteuning/>. Wanneer voor een leerling aanpassingen gewenst zijn waarin bovenstaande versies van de DOE niet voorzien, dan kun je contact opnemen met de klantenservice van DOE om te kijken hoe de toets geschikt gemaakt kan worden voor deze leerling.

Kennismakingstoets

Voor leerlingen is het van belang dat ze ontspannen aan de afname van de DOE beginnen. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat ze weten hoe de afname eruitziet. Als jij en je leerlingen een goed beeld willen krijgen van de DOE, kun je op <https://www.doe.nl/nieuws/doe-de-kennismakingstoets/> de kennismakingstoets vinden. Er is een kennismakingstoets voor de reguliere DOE, maar ook voor de DOE DoS/TOS en voor de DOE aangepaste toets. Elke kennismakingstoets heeft voorbeelden van de opgavetypes die ook in de echte toets voorkomen. Als leerlingen deze toets maken, weten ze wat ze kunnen verwachten van de DOE tijdens de afnamedagen.

Je kunt de kennismakingstoets met de hele klas doen. Dan weet je meteen of jullie devices (pc, laptop, Chromebook of MacBook) geschikt zijn voor afname van de DOE.

Ook voor de brailletoets is een kennismakingstoets beschikbaar. Scholen die een brailleversie besteld hebben, krijgen de braille-kennismakingstoets toegestuurd.

Vorbereiden van de afname

Het is van belang dat leerlingen zelfstandig en ongestoord aan de opgaven kunnen werken. Daarom geven we hieronder richtlijnen mee om de afname soepel te laten verlopen.

Lokaal gereedmaken:

- Kies voor de afname een rustige, vertrouwde en prikkelarme omgeving waarin leerlingen zich goed kunnen concentreren.
- Verwijder didactische materialen (zoals tafelkaarten, wandkaarten, etc.) uit het lokaal.
- Plaats de tafels zo dat leerlingen zelfstandig en ongestoord aan de opgaven kunnen werken.

Om de DOE te kunnen maken heeft elke leerling het volgende nodig:

- een computer of laptop met toetsenbord en muis;
- een koptelefoon (niet voor de DoS/TOS-toets).

Leerlingen mogen bij alle opgaven gebruikmaken van kladpapier. Het gebruik van een rekenmachine is niet toegestaan.

We adviseren om de verklanking in de afnamesoftware te gebruiken in plaats van eigen voorleessoftware. Voorleessoftware kan namelijk het juiste antwoord verklappen bij spelling. Als een leerling normaal vergrotingssoftware gebruikt, dan adviseren we om die software te gebruiken bij het maken van de toets.

Je kunt testen of de devices geschikt zijn voor de afname van de DOE met de kennismakingstoets die je vindt op www.doe.nl. De minimale systeemeisen vind je achter in deze handleiding.

Klaarzetten van de afname in Mijn DOE

De DOE is een digitale toets. In Mijn DOE zet je voor de leerlingen de afnames klaar.

Inloggen in Mijn DOE

Je kunt in Mijn DOE inloggen via de website www.doe.nl. Hier vind je in de bovenbalk de knop

Je kunt Mijn DOE ook bereiken via mijn.doe.nl.

Kies in het inlogscherms voor 'Cito Account' en log in met je e-mailadres en het wachtwoord dat je zelf hebt ingesteld.

Heb je nog geen wachtwoord ingesteld of ben je je wachtwoord vergeten, vul dan je e-mailadres in en klik op 'wachtwoord vergeten?'. Volg daarna de aangegeven stappen.

Leerkrachten toevoegen in Mijn DOE

Beheerders kunnen in Mijn DOE bij "Beheer" extra leerkrachten toevoegen. Mocht je een extra beheerder willen toevoegen, dan kan dat via onze klantenservice.

Leerlingen toevoegen in Mijn DOE

Alle leerlingen die de DOE gaan maken, moeten bekend zijn in Mijn DOE. Voor scholen die werken met het Leerling Administratie Systeem (LAS) Parnassys of ESIS, worden de leerlinggegevens automatisch uitgewisseld tussen het LAS en Mijn DOE.

Om deze automatische koppeling tot stand te brengen, moeten de volgende stappen worden uitgevoerd:

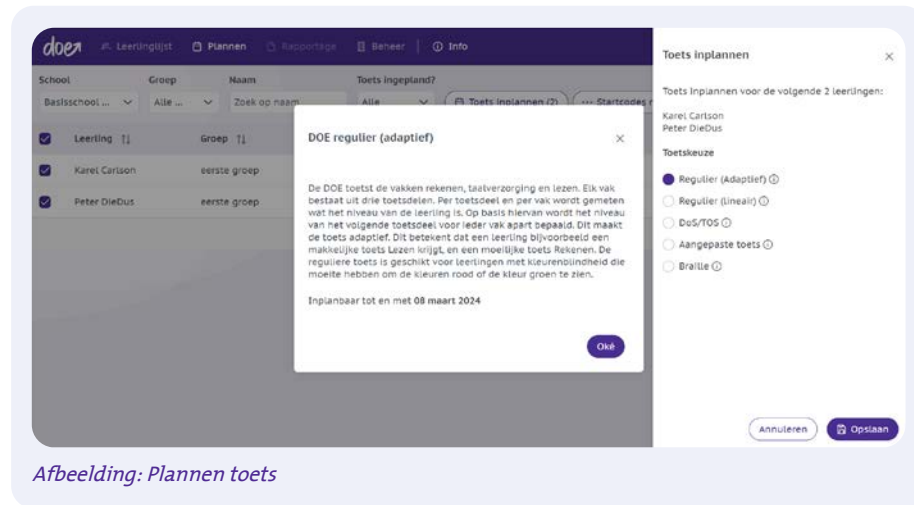
1. Mandateer DOE in het [Onderwijs Service Register \(OSR\)](#).
2. In je LAS geef je aan dat de leerlinggegevens moeten worden uitgewisseld met de DOE.

Heeft je school geen LAS of werkt de koppeling niet, dan kun je leerlingen handmatig toevoegen. Neem hiervoor contact op met onze klantenservice.

Bepalen welke leerling welke versie gaat maken

In Mijn DOE leg je vast welke leerling welke versie van de DOE gaat maken. Neem bij twijfel contact op met onze klantenservice, dan helpen wij je bij de keuze.

Je kunt in Mijn DOE de keuze voor een versie aanpassen totdat de leerling de afname heeft gestart (met uitzondering van DOE braille).

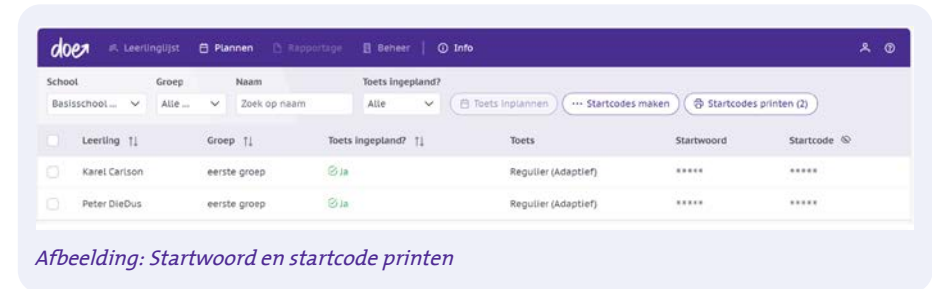

Afbeelding: Plannen toets

Startwoord en startcode printen

De leerlingen starten de DOE op met een startwoord en een startcode. De startcode is voor elke leerling uniek en verandert als je opnieuw startcodes aanmaakt. De startwoorden en startcodes kun je in Mijn DOE opvragen en afdrukken op een handig knipvel. Je kunt de startcodes zo makkelijk uitdelen op de afnamedag. We willen je verzoeken om de startcodes uiterlijk de dag voor de eerste afname voor te bereiden. We adviseren om na iedere afnamedag nieuwe startcodes te genereren. Neem na een afnamedag

de briefjes weer in en genereer nieuwe startcodes voor het volgende afnamemoment.

Afbeelding: Startwoord en startcode printen

Tijdens de afname

De DOE wordt afgenomen in de wettelijk vastgestelde periode. Deze periode loopt van maandag 29 januari 2024 tot en met vrijdag 16 februari 2024. Is er een persoonlijke reden, zoals ziekte, waarom een leerling de toets niet kan (af)maken binnen deze periode? Dan mag deze leerling de toets (af)maken in de inhaalperiode. Deze periode loopt van maandag 19 februari 2024 tot en met vrijdag 8 maart 2024.

Om de digitale afnames goed te laten verlopen, is het belangrijk dat je vooraf met de leerlingen de kennismakingstoets hebt gedaan. Zo weet je zeker dat de pc's of laptops geschikt zijn voor de DOE en weten de leerlingen wat hen te wachten staat.

Begeleiden van de afname

Als begeleider van de afnames heb je de volgende taken:

- Je vertelt de leerlingen vertellen hoe de afname gaat verlopen; bijvoorbeeld hoe een toetsdeel moet worden ingeleverd, dat ze een toetsdeel pas moeten inleveren als ze klaar zijn met de opgaven en hoe de afnamedag verloopt.
- Je vertelt de leerlingen dat ze pas naar een volgend toetsdeel mogen gaan als jij dat aangeeft.
- Je deelt de startcode-startwoord briefjes uit.
- Je vertelt de leerlingen dat ze de opgaven goed moeten lezen en de DOE rustig moeten maken.

- Je vertelt de leerlingen dat ze alleen binnen de toetsomgeving mogen werken.
- Je deelt kladpapier uit en vertelt de leerlingen dat zij dit mogen gebruiken tijdens de afname.
- Je ziet erop toe dat leerlingen de toets zelfstandig maken en dat ze geen andere programma's of websites gebruiken tijdens de afname.
- Je geeft de leerlingen de tijd die ze nodig hebben.
- Je beantwoordt praktische vragen van leerlingen. Je mag geen inhoudelijke vragen van leerlingen over de opgaven beantwoorden.
- Je mag op verzoek van een doof of slechthorend kind een enkel woord letterlijk vertalen naar gebarentaal.

Tijdens de afname kun je zien hoe ver een leerling is met het maken van een toets. Je kunt zien of de leerling nog niet gestart is (status Gepland), of dat de leerling de toets geheel heeft afgerond. Dit kun je zien in het Plannen-scherm zoals getoond op de volgende bladzijde.

School	Groep	Naam	Toets status			
980A810 Do...	Alle...	Zoek op naam	Alle	Toets inplannen	Startcodes maken	Startcodes printen (12)
☐	Leerling ↑↓		Groep ↑		Toets status ↑↓	Toets
☐	LL03Roepnaam LL03vv LL03Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gepland	Regulier (Adaptief)
☐	LL05Roepnaam LL05vv LL05Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gepland	Regulier (Adaptief)
☐	LL06Roepnaam LL06vv LL06Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gepland	Regulier (lineair)
☐	LL07Roepnaam LL07vv LL07Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gepland	Aangepaste toets
☐	LL08Roepnaam LL08vv LL08Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gepland	Braille
☐	LL09Roepnaam LL09vv LL09Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gestart	Regulier (lineair)
☐	LL10Roepnaam LL10vv LL10Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Gestart	Regulier (lineair)
☐	LL11Roepnaam LL11vv LL11Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Afgerond	Regulier (lineair)
☐	LL12Roepnaam LL12vv LL12Achternaam		Groep-98IT00980A810980X81001GR1		Afgerond	Regulier (lineair)

Afbeelding: Plannen-scherm

Inloggen voor leerlingen

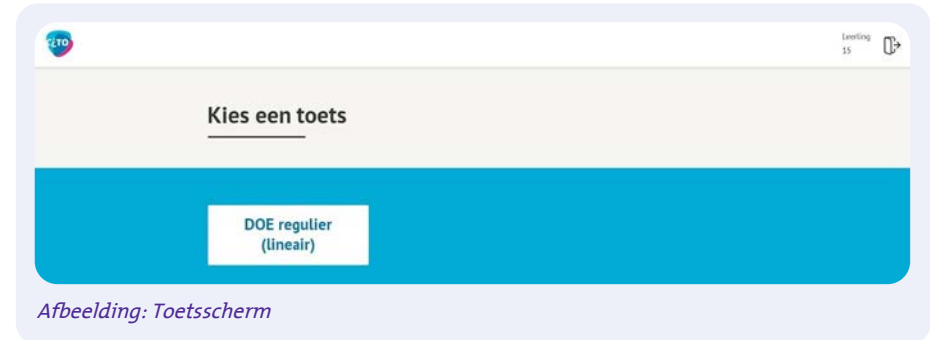
Leerlingen kunnen inloggen vanaf de website www.doe.nl. Hier vinden je leerlingen in de bovenbalk de knop

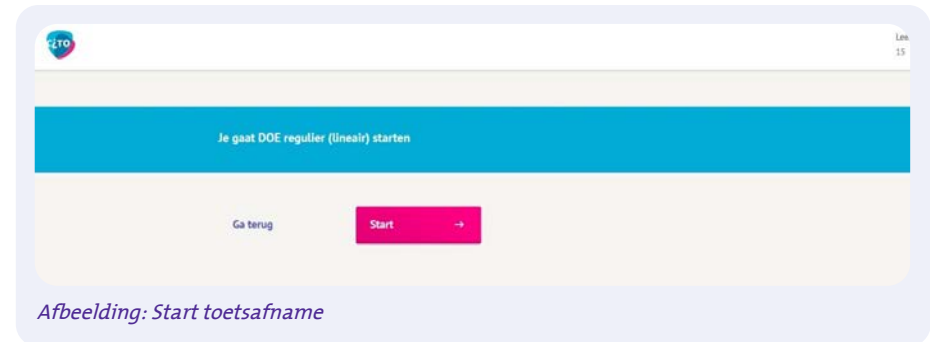
De knop wordt kort voor de eerste afnamedag zichtbaar.

Leerlingen kunnen de toets ook bereiken via <https://toets.doe.nl>.

Leerlingen loggen in door hun de startcode en het startwoord in te voeren op het startscherm. Ze komen dan in het toetsscherm.

Leerlingen klikken in het toetsscherm op de naam van de toets die voor ze is ingepland. Leerlingen kunnen vervolgens klikken op “start”. De toets start nu.

De afname door de leerling

Leerlingen maken de vragen per toetsdeel. Binnen een toetsdeel mogen leerlingen vooruit- en terugbladeren. Ook kunnen ze een vraag markeren zodat ze de vraag eenvoudig terug kunnen vinden om later alsnog te maken. Na inleveren van het toetsdeel komen ze terug in het scherm waarin ze de toets kiezen. Als de leerlingen de toets inleveren kunnen ze hun antwoorden van het ingeleverde toetsdeel niet meer aanpassen. We adviseren om met je leerlingen af te spreken dat ze pas verder mogen gaan naar het volgende toetsdeel nadat jij daar als leerkracht toestemming voor hebt gegeven.

Als de leerling opnieuw op de naam van de toets klikt, komt de leerling in het volgende toetsdeel.

Tijdens het maken van de toets kunnen leerlingen gebruikmaken van:

- een markeerstift. Leerling selecteren de tekst en klikt vervolgens op het pictogram rechts bovenaan. De markering verdwijnt door de tekst opnieuw te selecteren en op het pictogram te klikken.
- een letterplankje voor speciale letters zoals ë. Het letterplankje is alleen beschikbaar bij open vragen bij spelling.
- een vergrootglas. Eventueel kunnen leerlingen inzoomen met de sneltoets: ctrl en +. Uitzoomen kan met de combinatie ctrl en -.
- voorlezen. Leerlingen kunnen de tekst laten voorlezen. Door op het tandwielte te klikken kunnen het volume en het tempo worden aangepast. Ook kunnen leerlingen een stukje aanwijzen dat voorgelezen moet worden (knopje met pijltje).
- aangepaste toets. Indien een leerling liever zwarte letters op een witte achtergrond leest, draai dan het contrast om door de contrastinstellingen van het device aan te passen.

de briefjes weer in en genereer nieuwe startcodes voor het volgende afnamemoment.

Afbeelding: Verklanking

Stimuleer leerlingen om alle vragen in te vullen voordat ze een toetsdeel inleveren. Overgeslagen vragen worden fout gerekend. Leerlingen kunnen de toets pauzeren door hun browserscherm te sluiten. De toets kun je weer starten via de startknop op DOE.nl of door te gaan naar <https://toets.doe.nl>

Geheimhouding, incidenten en onregelmatigheden

Geheimhouding

Het is belangrijk dat de opgaven van de DOE geheim blijven. De directeur is verantwoordelijk voor de geheimhouding van de toets op school.

Daarom zijn er de volgende regels:

- De DOE wordt uitsluitend gebruikt voor het doel waarvoor deze bestemd is.
- De opgaven zijn slechts toegankelijk voor leerlingen tijdens de afname van de DOE.
- De opgaven zijn slechts toegankelijk voor medewerkers van de school voor zover dat noodzakelijk is voor de afname.
- Het is voor leerlingen en medewerkers niet toegestaan foto-, geluids- of video-opnamen van de DOE te maken.
- Opgaven mogen niet gedeeld worden, ook niet na de afname.

Incidenten en onregelmatigheden

Indien er sprake is van onregelmatigheden of incidenten vóór, tijdens of na de afname, dient de directeur of leerkracht zo snel mogelijk contact op te nemen met de klantenservice van de DOE om vervolgstappen af te stemmen. Voorbeelden van onregelmatigheden en incidenten kunnen zijn: de toets kan om (technische) redenen niet worden afgenomen, de opgaven zijn (mogelijk) vóór de afname bekend bij de leerling(en), een leerling spiekt tijdens de afname. In geval van twijfel vragen we je om contact op te nemen.

Rapportages

Uiterlijk 15 maart kun je de rapportages raadplegen in Mijn DOE. Hier vind je de volgende rapportages:

- een leerlingrapport, voor de leerling en ouders/ verzorgers;
- een uitgebreid leerlingrapport, voor jou als leerkracht;
- een groepsoverzicht, voor jou als leerkracht;
- een schoolrapport, voor jou als leerkracht en voor het schoolbestuur.

Een uitgebreide uitleg over de verschillende rapportages vind je op [Rapportages – DOE](#). Hier kun je vanaf half maart ook de leeswijzers over de rapportages downloaden.

Leerlingrapport

In het leerlingrapport staat informatie over de behaalde referentieniveaus en het toetsadvies voor het best passende vervolgonderwijs. Via de QR-code is een toelichting op de rapportage na te lezen. Het is een rapportage over en voor de leerling. Er wordt geen vergelijking gemaakt met andere leerlingen.

Beste Jannieke
wat **doer** je na de basisschool?

Met jouw resultaten

- Lezen
- Taalverzorging
- Rekenen

is dit ons toetsadvies.

vmbo gl-tl havo

Dit is het toetsadvies, de leerkracht vertelt je of dit jouw schooladvies verandert.
Vraag een verdiepende rapportage op school.

Behaalde referentieniveaus

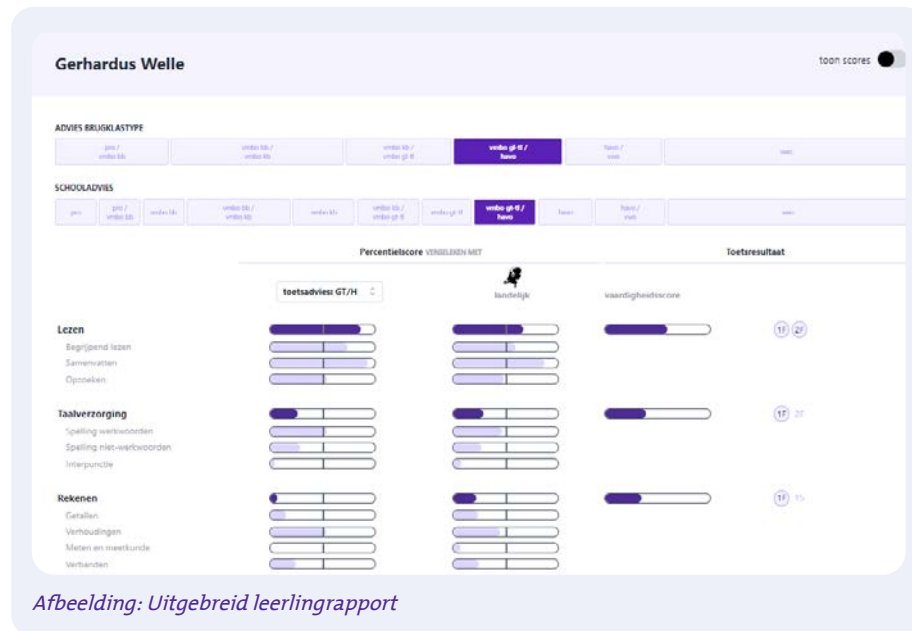
Lezen	1F
Taalverzorging	2F
Rekenen	1S

Scan QR-code voor uitleg

Afbeelding: Leerlingrapport

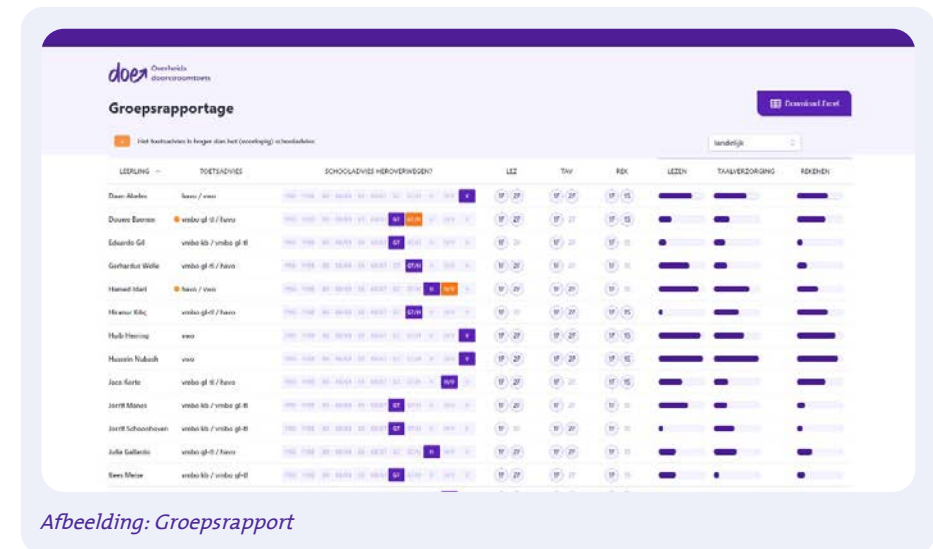
Uitgebreid leerlingrapport

In het uitgebreide leerlingrapport voor de leerkracht staat meer informatie over de prestaties van de leerling op de toets, bijvoorbeeld over de prestaties op de (sub)domeinen. Deze rapportage kan ook worden gebruikt om te kijken waar de leerling staat ten opzichte van andere leerlingen in Nederland met hetzelfde schooladvies of hetzelfde toetsadvies. Als leerkracht kun je deze rapportage eventueel gebruiken in een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) om meer uitleg te geven over de toetsresultaten.

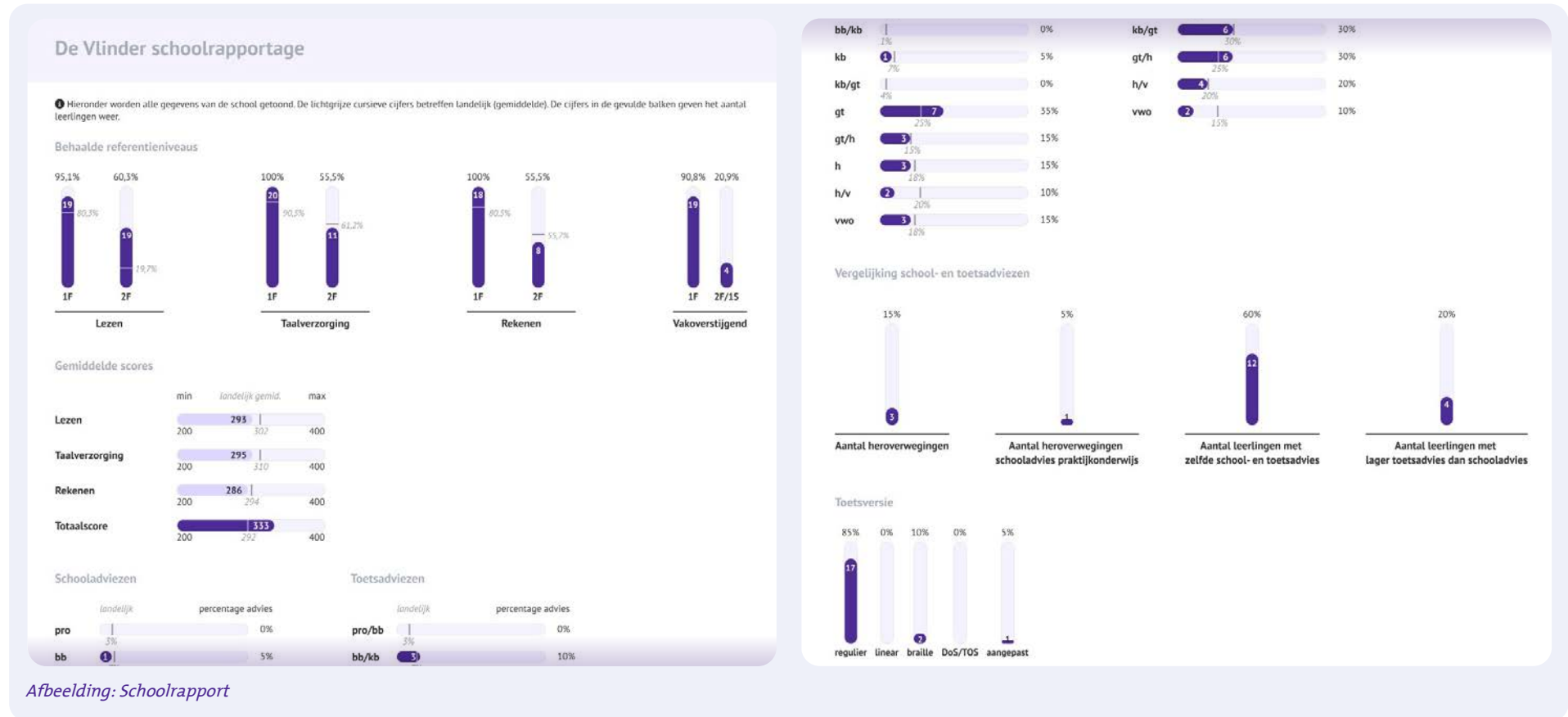
Groepsrapport

Op het groepsrapport zie je van alle leerlingen een overzicht van het toetsadvies en het schooladvies. Als het schooladvies lager is dan het toetsadvies, dan is het toetsadvies oranje gemarkeerd. Daarnaast zie je per leerling de behaalde referentieniveaus en de percentielscores op de onderdelen lezen, taalverzorging en rekenen. Je kunt voor de percentielscores kiezen tussen de percentielen waarbij de leerling wordt vergeleken met leerlingen die hetzelfde schooladvies hebben gekregen, leerlingen die hetzelfde toetsadvies hebben gekregen of landelijk, dat wil zeggen alle leerlingen die dit jaar de DOE hebben gemaakt.

Schoolrapport

Het schoolrapport is bestemd voor de leerkracht en het schoolbestuur en biedt inzicht in het percentage behaalde referentieniveaus, de verdeling van toetsadviezen, de verdeling van schooladviezen, het aantal heroverwegingen en de gemiddelde scores op de onderdelen.

Bijlage - Eisen aan ICT-omgeving

Voor het aanmelden van leerlingen voor de DOE, het afnemen van de DOE en het gebruik van de rapportages, gelden de volgende technische specificaties voor de ICT-omgeving van jouw school.

We ondersteunen:

- alle Chromebooks met huidige Chrome OS versie of twee versies daarvoor
- In combinatie met de browser Google Chrome.
- alle Windows-pc's/-laptops vanaf Windows 10.
- In combinatie met de meeste browsers*.
- alle MacBooks met huidige macOS versie of twee versies daarvoor.
- In combinatie met de meeste browsers*.

* We ondersteunen van de volgende browsers de meest actuele versie en twee versies daarvoor:

- Google Chrome
- MS Edge
- Safari

Zorg ervoor dat:

- de effectieve resolutie van je device minimaal 1024 x 768 pixels is.
- de minimale downloadsnelheid van 0,5 Mb/s en uploadsnelheid 0,2 Mb/s per leerling is.

➤ als je Edge gebruikt: de 'optie visueel zoeken' is uitgeschakeld. Anders kunnen je leerlingen de afbeeldingen eenvoudig googelen.

Dit doe je als volgt:

- Ga in Edge naar de instellingen.
- Klik in het linkermenu op 'Uiterlijk'.
- Scrol hierin naar beneden tot 'Contextmenu's'.
- Klik op 'Aanwijzmenu'.
- Zet de optie 'Visual Search weergeven in contextmenu' en de optie 'Aanwijzmenu weergeven bij aanwijzen van afbeelding' uit.

! Let op: we ondersteunen geen...

- pen-support
- Windows tabletmodus
- Windows Kiosk-modus
- Internet Explorer
- Android
- Snappet-tablets
- tablets
- iPads
- afname van toetsen via smartphone

DOE-klantenservice

Heb je na het lezen van deze handleiding nog vragen over de DOE?
Onze collega's van de DOE-klantenservice staan voor je klaar! Als je een mailtje stuurt naar info@doe.nl, nemen we zo snel mogelijk contact met je op. Je kunt ons ook bellen via 026-2042382. We zijn bereikbaar op werkdagen tussen 08.30 en 17.00 uur.